

РЕШЕНИЕ

№ 944

гр. Стара Загора, 10.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**РАЙОНЕН СЪД – СТАРА ЗАГОРА, VII-МИ ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на четиринадесети октомври през две
хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Свилен Жеков

при участието на секретаря Маргарита Огн. Николова
като разгледа докладваното от Свилен Жеков Гражданско дело №
20225530100337 по описа за 2022 година

и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 103 - 257 от Гражданския процесуален
кодекс /ГПК/.

Ищецът Г. Х. П. твърди, че с Решение № ***г., постановено по търг. д.
№ *** г. по описа на Старозагорски окръжен съд /влязло в сила/ ответникът
„ДаллБогг: Живот и Здраве“ АД е бил осъден да заплати на ищеца сумата от
50 000 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди - болки и
страдания в резултат на травматичните увреждания и стрес, настъпили
вследствие на претърпяното от ищеца ПТП на ****г. в гр. Стара Загора, както
и сумата от 563,50 лв., представляваща обезщетение за имуществени вреди
/по 18 бр. Фактури, заедно с Фискални бонове/ - направени разходи, свързани
с лечебния процес на ищеца от травмите, получени вследствие на
претърпяното ПТП на ****г. в гр. Стара Загора, ведно със законната лихва
върху сумите, считано от ***г. до окончателното им изплащане.

Ищецът сочи, че след постановяването на първоинстанционното решение за
него са настъпили допълнителни усложнения в здравословното му състояние,
които са в пряка причинно-следствена връзка с претърпяното ПТП на **** г.

и които не са били предмет на първоначалната искова претенция на пострадалия, с оглед на което същият не е и бил обезщетен за тях. Във връзка с тези допълнителни усложнения в здравословното му състояние ищецът е направил, съответно, и допълнителни разходи за лечение, които също не са били обезщетени. Така, за ищеца бил налице правен интерес да претендира да бъде обезщетен за понесените от него неимуществени и имуществени вреди вследствие на експес.

От посоченото по-горе решение № *** г., постановено по търг. д. № *** г. по описа на Старозагорски окръжен съд, се установявало, че при определяне на справедливия размер на дължимото обезщетение за неимуществени вреди съдът е взел предвид здравословното състояние на пострадалия към ***г., на която дата вещото лице по изготвената в първоинстанционното производство СМЕ е извършило личен преглед на ищеца и е установило, че има болка в ходилото, която след раздвижване се засилва и след 4-5-часово стоене в право положение го принуждава да куца; установено било, че зоната на цикатрициалната новоизградена кожа е болезнена при контакт с топла вода; силно е затруднено клякането; ищецът не можел да върви бързо и да бяга.

Сочи, че от Епикриза към ИЗ № ***, издадена от *****, се установявало, че на ***г. ищецът Г. П. е постъпил в Клиниката по ортопедия и травматология на болницата с оплаквания от болки в дясното ходило, вследствие на претърпяно преди повече от 2 години ПТП, при което е получил открита фрактура с костен и кожен дефект на V метатарзална кост и дясно ходило, по повод на което е лекуван оперативно. Описва се, че следоперативният период е продължил продължително поради бавно зарастване на кожните рани. При извършения преглед са били установени рентгенографски данни за деформирана V метатарзална кост и стърчащ остър костен фрагмент от ставата. Ищецът бил отново насочен за оперативно лечение. Направени му били изследвания, извършени консултации със специалисти, назначена медикаментозна терапия и бил подготвен за операция. От извадка от Оперативен протокол №**** от ****г. се установявало, че на същата дата под интубационна анестезия на ищеца била направена локална ексцизия на лезия или тъкан на кост - тарзални и метатарзални кости. През латерален достъп до V метатарзална кост и дясно ходило бил достигнат фрагмент от костта и екстерпиран. Направени били

лаваж, послоен шев, стерилна превръзка. След операцията пациентът бил със стабилизирано общо и локално състояние. На ***1 г. ищецът бил изписан с подобрене, с добре зарастваща оперативна рана и при липса на значими субективни оплаквания. Дадени му били препоръки да се правят амбулаторно стерилни превръзки през 3 дни; конците да се сВ.т на 12-тия ден от операцията. Предписана била медикаментозна терапия. Поставена била окончателна диагноза: Счупване на метатарзална кост на дясно ходило. Състояние след оперативно лечение. От Амбулаторен лист № *** г., издаден от д-р С.С. - ортопед-травматолог, се установявало, че последно ищецът е претърпял оперативна интервенция на **** г. При извършения преглед лекарят е установил накуцваща походка с щадене на десния долен крайник. Сочи се, че дясното ходило е с обширен цикатрикс от вторично зараснала рана по дорзалната повърхност на среден ходилен отдел. Установени са още рентгенографски данни за консолидирани фрактури на III, IV и V метатарзални кости. Дадено е мнение за продължаване на временната нетрудоспособност за срок от 20 дена от ЛКК. Предписани били обезболяващи. Поставена била основна диагноза: Счупване на метатарзална кост. От Амбулаторен лист № ***** г., издаден от д-р И.А. - специалист по пулмология, физиатрия и вътрешни болести, се установявало, че е извършена медицинска експертиза на работоспособността, като при направения на ищеца преглед са установени ограничени и болезнени движения. С решение на ЛКК бил издаден болничен лист. Поставена била основна диагноза: Счупване на метатарзална кост.

Във връзка с описаните усложнения в здравословното състояние на ищеца, на същия били издадени и 2 бр. Болнични листове: № *** от *** г., издаден от Специализирана ЛКК - ЛКК Клиника по ортопедия и травматология, 11 - за 35 дни временна неработоспособност; и № *** от **** г., издаден от „*****“ ЕООД - за 30 дни временна неработоспособност. По този начин, във връзка с допълнителните усложнения в здравословното състояние на ищеца и с претърпяната от него операция на **** г., същият е бил в отпуск поради временна неработоспособност за периода от *** г. до *** г., включително /общо 65 дни/.

И към настоящия момент здравословното състояние на ищеца все още не било възстановено напълно. Тъй като възстановителният период от

получените при процесното ПТП травматични увреждания продължавал вече повече от 2 години, това се отразявало изключително негативно на психиката на ищеца. Поради продължаващите болки и страдания и ограничени движения ищецът ограничил социалните си контакти и е променил активния си начин на живот, присъщ на човек на неговата възраст /към момента на **/.

Ищецът намира, че описаните ново болнично лечение и претърпяната оперативна интервенция на **** г., както и периодът на възстановяване след това, несъмнено са в пряка причинно-следствена връзка с получените от ищеца преди това травматични увреждания вследствие на ПТП от **** г. От изготвената по търг. д. № *** г. по описа на Старозагорски окръжен съд СМЕ се установявало, че при извършения от вещото лице личен преглед на ищеца на ***1 г. било установено, че по дорзолатералната част на дясното ходило е налице цикатрициална кожна тъкан, покрила кожен дефект, която е с диагонални размери 12/8 см. Новообразуваната кожа е по-твърда, но тънка, с риск за цепливост. Палпаторно била установена болка върху остатъчен фрагмент на ниво основа на V метатарзална кост, а също и болка върху шийките на III и IV метатарзални кости. Установена била болка върху напречния ходилен свод. Цикатрициалната кожа била чувствителна и болезнена на натиск, драскане, пощипване. Установена била палпаторна болка върху V пръст по хода на екстензорното сухожилие, което е установено като преопънато. Пострадалият се оплакал, че не може да използва твърди обувки, а поради травмата се налага да използва само обувки, изработени от плат. Винаги сутрин имал болка в ходилото, която след раздвижване се засилвала и след 4-5 часово стоене в право положение го принуждавала да куца. Сочи се, че зоната на цикатрициалната новоизградена кожа е болезнена при контакт с топла вода. Силно е затруднено клякането. Ищецът не можел да върви бързо и да бяга. Именно състоянието на пострадалия до ***1 г. било взето предвид както от първоинстанционния, така и от въззивния съд при преценката за справедливия размер на дължащото му се обезщетение за неимуществени вреди. Така, във връзка с уврежданията, причинени на ищеца от претърпения от него инцидент на **** г., са възникнали и новите усложнения в здравословното му състояние, включително деформирана V метатарзална кост и стърчащ остър костен фрагмент от ставата, които са наложили и извършването на операция за локална ексцизия на лезия или тъкан на кост - тарзални и метатарзални кости, на **** г.

Ищецът сочи, че била налице пряка причинно-следствена връзка между описаното влошено здравословно състояние на ищеца и ПТП от **** г., тъй като това влошаване на здравословното състояние било именно в резултат на получените вследствие на пътния инцидент травматични увреждания. Несъмнено, вследствие на това влошаване в здравословното състояние на пострадалия и на продължаващия и към настоящия момент възстановителен процес от получените в резултат на ПТП от **** г. травми, ищецът Г. П. е изпитвал и продължава да изпитва и негативни емоции и да си припомня инцидента, което се отразява неблагоприятно на психиката му.

Във връзка с получените допълнителни увреждания и влошаването на здравословното му състояние, ищецът е претърпял и допълнителни имуществени вреди. От Фактура № *** от ***1 г. и Фискален бон от същата дата, издадени от *****, било видно, че пострадалият е заплатил сумата от 23,20 лв. за болничен престой от 4 дни.

Съгласно изискванията на чл. 432, вр. с чл. 380 КЗ ищецът отправил до ответното дружество Молба за изплащане на обезщетение за неимуществени и имуществени вреди във връзка с експес с писмо, изпратено на 0*** г., получено на **** г. по вече образуваната първоначално Щета №***** относно ПТП от **** г., но с писмо изх. № ***** г. ответникът отказал изплащането на обезщетение.

От представените по делото медицински документи обаче се установявало безспорно настъпилото при ищеца влошаване на здравословното състояние, довело до нови болки и страдания, изразяващи се в извършена нова операция - за локална ексцизия на лезия или тъкан на кост - тарзални и метатарзални кости /на **** г./, болки и ограничени движения, както и душевни болки и страдания и преживени негативни емоции.

С оглед на гореизложеното моли съда да постанови решение, с което да осъди ответника да му заплати, сумата от 15 000 лв. представляваща обезщетение за преживени допълнителни неимуществени вреди, изразяващи се в извършена нова операция - за локална ексцизия на лезия или тъкан на кост — тарзални и метатарзални кости /на **** г./, болки и ограничени движения, както и душевни болки и страдания и преживени негативни емоции, в резултат на претърпяното от ищеца ПТП на **** г., ведно със законната лихва върху обезщетението, считано от датата на предявяване на

писмена застрахователна претенция от увреденото лице - 0***Г., до окончателното изплащане на сумата, както и да осъди ответника, да му заплати, сумата от 23,20 лв., представляваща обезщетение за понесени допълнителни имуществени вреди - заплатени разходи за лечение относно влошаването на здравословното състояние /за болничен престой от 4 дни/, които са в пряка причинно-следствена връзка с претърпяното от ищеца ПТП на **** Г., ведно със законната лихва върху обезщетението, считано от датата на предявяване на писмена застрахователна претенция от увреденото лице - 0*** Г., до окончателното изплащане на сумата.

В законоустановения срок по чл. 131, ал. 1 ГПК е депозиран отговор на исковата молба от ответника като е взето становище за неоснователност на исковете, алтернативно да бъдат уважени в по-нисък размер.

Ответникът признава съществуването на валидно застрахователно правоотношение, касаещо лек автомобил марка „***“, модел „****“ с рег. № ****, по силата на Застрахователна полица № ****, валидна към датата на процесното ПТП. Сочи, че бил безспорен фактът, че с оглед на постановено решение по в.т.д. № ****, по описа на АС-Пловдив, вр. с т.д. № *** г. по описа на ОС-Стара Загора, на **** г. на ищеца, за претърпените от него имуществени вреди, неимуществени вреди и лихви ответникът вече е заплатил сумата от 69291,74 лв. и ищецът бил овъзмезден напълно.

Ответникът сочи, че на **** Г., около 10:50 ч., в гр. Стара Загора, на Т-образно кръстовище между ул. „*****“ и ул. „*****“ Д.М. И., като водач на лек автомобил „***“, модел „****“ с рег. № ****, не е нарушил императивните разпоредби на Закона за движение по пътищата и Правилника за неговото прилагане, съответно не е причинил процесното ПТП, така както е описано в подадена искова молба. Въз основа на това липсвал основният елемент от фактическия състав на деликта, а именно - противоправно поведение и оттам застрахователят не бил отговорен. Оспорва вината на Д.М. И. за настъпилото на **** Г. ПТП и механизма на ПТП - от представените по делото документи било видно, че първият водач се е движил с минимална скорост, след като е бил спазил указанията на знак Б2 „Стоп“, докато вторият водач го е връхлетял с несъобразена с максимално допустимата скорост. Т.е. липсвала причинно-следствена връзка между действията на застрахованото при ответника лице и настъпване на процесното ПТП.

Ответникът оспорва настъпването на твърдения ексцес в сочения размер и интензитет, както и наличието на причинно-следствена връзка между претендираните за възникнали вреди. Ищецът можел да претендира обезщетение единствено за вреди настъпили след **** г., когато било постановено решението по в.т.д. № *****, по описа на АС-Пловдив. Доколкото в исковата молба се претендирало обезщетение за вреди свързани със здравословно състояние към ***1 г. тези вреди, ако изобщо били налице, били обезщетени с плащането от *** г. Описаните в исковата молба вреди не били ексцес, а пряка последица от първоначално получените при произшествието телесни травми и същите са обезщетени от застрахователя. Описаната от ищеца оперативна интервенция не съставлявала ексцес, а планиран етап от лечението на причинените при пътния инцидент травми. В условията на евентуалност, счита че дори и претендираните в настоящото производство вреди да не са били взети предвид от съда при определяне на обезщетенията в предходното производство, то по отношение на тях е настъпила процесуална преклузия, защото те се базират на факти, обстоятелства и документи, от които ищецът пропуснал да се ползва в инициираното производството по т.д. № *** г., по описа на ОС-Стара Загора. Оспорва твърдението, че в резултат от настъпването на ПТП за ищеца настъпили описаните в исковата молба, като вид и характер увреждания, като оспорва всички твърдения за вида, медико - биологичния характер и степента на уврежданията, както и твърденията по отношение на проведеното лечение и здравния статус на ищеца след настъпване на произшествието и към настоящия момент, като при условие на евентуалност твърди, че ако са причинени твърдените увреждания, то настъпването им и/или забавянето на оздравителния процес е в резултат на неспазване от ищеца на лекарските предписания и предхождащи ПТП-то заболявания. В тази връзка оспорва и дължимостта на твърдените имуществени вреди.

Освен това ищецът с действията си съпричинил вредоносният резултат - осъществил грубо нарушение на ЗДвП, изразяващо се в неспазване на разпоредбите на чл. 20 и чл. 21, ал. 1 от ЗДвП, а именно е управлявал мотоциклета без да го контролира непрекъснато, с несъобразена с пътната обстановка скорост, която е превишавала разрешената такава за конкретния пътен участък към момента на настъпване на процесното ПТП. Като водач на мотоциклет е управлявал същия, без да е включил светлините за движение

през деня или с къси светлини, с което си действие е нарушил и разпоредбата на чл. 70, ал. 3 от ЗДвП. Твърди, че същият е съпричинил вредоносния резултат, като изцяло не е изпълнявал лекарските препоръки, в допълнение не е посещавал необходимите предписани контролни прегледи и рехабилитационни процедури.

Моли за отхвърляне на исквете.

Старозагорски районен съд, като съобрази правните доводи на страните, събраните писмени и гласни доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

Предявени са обективно съединени осъдителни иски за присъждане на обезщетение за имуществени и неимуществени вреди от настъпил експрес с правно основание чл. 432, ал. 1 от Кодекса на застраховането /КЗ/ вр. чл. 51, ал. 3 от Закона за задълженията и договорите /ЗЗД/.

Процесуална предпоставка за надлежното упражняване правото на иск е увреденият да е сезирал с искане за плащане на застрахователно обезщетение застрахователя по реда на чл. 380 КЗ. Това е абсолютна **положителна процесуална** предпоставка за упражняване на правото на иск пред съда, предвидена в специален закон и свързана с изтичането на определен срок - чл. 498, ал. 3 КЗ. Срокът е тримесечен, регламентиран в чл. 496, ал. 1 КЗ и с изтичането му преди или по време на процеса е обусловена допустимостта на претенцията. В случая осъдителните иски са допустими /вж. писмени доказателства, л. 29-31 от делото/.

С доклада по делото на основание чл. 146, ал. 1, т. 4 ГПК са обявени за безспорни между страните по делото правнорелевантните обстоятелства, че съществува застрахователно правоотношение между Д. И. и ответника по делото по застрахователна полица № ****; че веднъж ищецът е обезщетяван от ответника по влязло в сила решение по т.д. *** г. на Старозагорски окръжен съд /л.33-54 от делото/; че след **** г. ищецът не е посещавал болнично заведение /така и писмени доказателства, л. 78-82 от делото/.

Не се спори между страните и относно следното: на **** г., около 10,50 ч., в гр. Стара Загора, по ул. „****“ на кръстовището с ул. „*****“, Д. И. при управление на лек автомобил „*** *****“ с рег. № ****, нарушил правилата за движение, като предприел маневра „завиване наляво“ отнел

предимството на ищеца управляващ мотоциклет „****“ *** с рег. № **** и движещ се в насрещното движение. Между автомобила и мотоциклета настъпил сблъск, при който ищецът получил травма на десния крак. Д. И. притежавал валидна застраховка „Гражданска отговорност“, сключена с ответника, за периода *** г. - **** г. С решение № *** г. на Старозагорски окръжен съд постановено по т.д. № *** г. /потвърдено с решение № 3/**** г. на Пловдивски апелативен съд постановено по в.т.д. № **** г. - необжалвано/, на ищеца е присъдено обезщетение за претърпените при ПТП неимуществени вреди, което на основание чл. 432, ал. 1 КЗ е следвало да бъде заплатено от ответника по делото. По това дело е прието, че при ПТП ищецът е получил голяма травматична рана с липса на кожна тъкан по гърба на дясното ходило, с оголване на костни и сухожилни структури; фрактура на 3-та метатарзална кост със странична дислокация; фрактура на 4-та метатарзална кост с два допълнителни малки фрагмента; многофрагментно счупване на 5-та метатарзална кост с липса на фрагменти и с нарушаване на ставната повърхност в тарзометатарзалната става. Прието е, че всяко от изброените травматични увреждания получени при ищеца при процесното ПТП има различен срок на възстановяване. Кожният дефект по гърба на дясното ходило с липсата на всичките слоеве на кожа - дерма и епидермис е сериозна травма, която изисква лечение с многократно използване на кожно стимулиращи регенеративни медикаменти, много чести превръзки и особено внимание заради риска от инфекция. От медицинската документация и сведенията за обективно състояние се разбира, че кожният дефект е напълно покрит с цикатрициална кожа към края на м.януари.2020г. Неговото лечение е продължило 5,5 месеца. Счупването на 3-та метатарзална кост с малка странична дислокация, лекувана консервативно е с период на възстановяване около 3-4 месеца. Счупването на 4-та метатарзална кост с два допълнителни малки фрагмента, лекувана консервативно е с период на възстановяване около 4 месеца. Многофрагментното счупване на 5-та метатарзална кост в проксималната и половина с изпадали в травматичния момент костни фрагменти /липса на костна маса / и с нарушаване на ставната повърхност в тарзометатарзалната става, лекувана оперативно с щателна хирургична обработка, репониране на костните фрагменти и задържане на коригираната позиция с външен фиксатор е травма с период на лечение около 8-10 месеца. Фиксацията е осъществена с използване на външен фиксатор за да може да

бъде на отстояние от костта и от травматичната рана и да способства за извършване на ежедневни специални превръзки. След оперативното и болнично лечение е препоръчано на ищеца да носи външния фиксатор 30 дни и да не натоварва оперирания крак, т.е. да се придвижва с помощни средства. От медицинската документация е изяснено, че външният фиксатор е снет и Киршнеровите игли са извадени на ***г. Проследявайки вписванията в амбулаторните листи се установява, че се е придвижвал с помощни средства до ***г. **Прието е и това, че ищецът не е извършил нарушения по ЗДвП и не е налице съпричиняване от негова страна.** Експертизата по това дело е била изготвена въз основа на медицински документи – амбулаторни листове /12 броя/ и епикриза, както и извършен преглед на ищеца на ***1 г. Към датата на прегледа ищецът се е оплаквал от болки в ходилото, вкл. напречния ходилен свод. Също в средния ходилен отдел и е накуцвал след 4-5 часа стоене.

От заключението на назначената пред настоящата инстанция съдебномедицинска експертиза /л. 104-109 от делото/ и представените медицински документи /л.19-23 от делото/ се установява, че на *** г. ищецът е бил приет в болница, като при прегледа е бил установен костен стърчащ фрагмент. На **** г. след операция този костен фрагмент на 5-та предноходилна кост е бил отстранен. Лечението е било **проведено правилно** и при двете оперативни интервенции, като развитото се усложнение след първата оперативна интервенция било в резултат на останали малки костни фрагменти довели до натрупване на костно вещество в областта на счупването. Непровеждането на терапевтични процедури не е било причина за образуване на костното вещество. Срокът за пълно възстановяване след операцията на **** г. е бил два месеца, а към настоящият момент здравословното състояние на ищеца било напълно възстановено – налице била самостоятелна, ненакуцваща походка без оток на ходилото. Единствено към настоящия момент бил налице сериозен белег, като същият щял да се заличи с течение на времето /вж. снимки/. Извършените от ищеца разходи в размер на 23,20 лв. /вж. писмени доказателства, л. 23 от делото/ били обусловени от втората оперативна интервенция. Вещите лица сочат, че в случая не се касае за травматично увреждане, а за **настъпило усложнение** на травмата на дясното ходило получена при ПТП на **** г.

В о.с.з. вещите лица изясняват, че първичната рана е била от откритата

фрактура и е била в латералната външната част на ходилото в областта на пети пръст, пети лъч на среден преден отдел. След като зараснала тази фрактура, зарастващите тъкани водели до формиране на груб цикатрикс или белег. Той бил малко по-сраснат с тъканите, по - ръбест, по - чувствителен, не като нормалната кожа, тъй като има малко костно парченце. В случая се касаело за счупване на многофрагментна пета предноходилна кост. Вследствие на множеството фрагменти и в процеса на страстване и образуване на костен калос или костна спойка се образувало нещо като костен израстък, премахнат на последната операция. Този костен израстък се е образувал постепенно във времето за около 45 дни. В периода на натрупване на костното вещество, което е било постепенно, за периода от април 2021 г. до юни 2021 г. ищецът е изпитвал повече дискомфорт. В.л. сочат, че е било задължително да се махне, тъй като този костен дефект е пречел на обуване на обувки и е била налице евентуално някаква болка при движение. Въпреки, че основната кост е зараснала са се ограничавали движенията и натоварванията особено по гърба на ходилото. Втората операция била разВ.ща, а не реконструктивна, т.е. по-лека.

В обобщение – вещите лица дават заключение, че описаното усложнение /увреждане/ **е в пряка причинно-следствена връзка с първоначалните травми, получени от ищеца при ПТП.** Сочат, че причината за образуване на този костен израстък е наличието на множеството фрагменти и в процеса на страстване и образуване на костен калос или костна спойка се образувало нещо като костен израстък, премахнат на последната операция. Това водело до невъзможност без болка за обуване на обувки и болка при натоварвания. Вещите лица дават заключение, че новопоявилият се костен израстък времево е индивидуално обоснован. В случая това изменение, представено като усложнение на първичната травма, е регулярно развило се за около 45 дни, но в предишната съдебномедицинска експертиза, изготвена по т.д. № *** г. на Старозагорски окръжен съд не е обсъждана прогресивността на развитието и задачите и въпросите към вещото лице не са включвали анализ на вероятната перспектива. Отделно от това самата експертиза е била изготвена към ***1 г., като към този момент тепърва е започвало образуването на обсъждания по настоящото дело костен израстък. Вещите лица са категорични, че лечението е проведено адекватно. Относно представената фактура и касов бон вещите лица сочат, че тези разходно-

оправдателни документи са адекватно извършени и във връзка с травмите на ищеца. Не е констатирано от в.л. извършване на неоправдани разходи.

От показанията на св. М.Е. се установява, че след ПТП на **** г. на ищеца била счупена костта на десния крак, като претърпял операция. Въпреки проведената рехабилитация имал болки и на 30 юни миналата година постъпил в болница с оплаквания за болки. Зарасналата след инцидента накриво кост била изпилена. Три дни ищецът прекарал в болницата. Два месеца ищецът бил вкъщи, не излизал, като бил гледан от свидетелката – на ищеца му било трудно да върви, ходел с патерица, ако стоял повече от пет минути се изморявал. След това започнал да се раздвижва, започнал работа в края на октомври, началото на ноември. Било наложително да се махне костния израстък, тъй като му пречел при обуване на обувки. Към момента на разпита на свидетелката, същата твърди, че ищецът все още не можел да работи нормално, имал болки при натоварване.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Съгласно чл. 429, ал. 1, т. 1 КЗ с договора за застраховка „Гражданска отговорност“ застрахователят се задължава да покрие в границите на определената в застрахователния договор застрахователна сума отговорността на застрахования за причинените от него на трети лица имуществени и неимуществени вреди, които са пряк и непосредствен резултат от застрахователното събитие. Увреденото лице, спрямо което застрахованият е отговорен, има право да иска обезщетението пряко от застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“ /чл. 432, ал. 1 КЗ/. Застрахователят по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ по смисъла на чл. 429, ал. 1 и чл. 477 КЗ отговаря за чужди виновни действия и по характер отговорността му е гаранционно – обезпечителна. Той има задължението да покрие в границите на определената в застрахователния договор застрахователна сума отговорността на застрахования за причинените от него вреди на трети лица, които са пряк и непосредствен резултат от застрахователното събитие. Отговорността на застрахователя по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ е функционално обусловена от деликтната отговорност на застрахования – пряк причинител на увреждането.

По силата на чл. 51, ал. 1 ЗЗД на пълното обезщетяване подлежат понесените при непозволено увреждане неблагоприятни последици за пострадалия. На репарирание подлежат както вредите, които са настъпили, така и вредите, които ще настъпят, стига те да са пряка и непосредствена последица от деликта - т. 1 на ППВС № 4/1968 г. В т. 10 на ППВС № 4/1975 г. в съответствие с посочения принцип на пълното обезщетяване е визирана хипотезата, когато по-късно настъпилите вреди съставляват влошаване на състоянието на пострадалия, комуто в предходен момент вече е било присъдено обезщетение. По отношение на неимуществените вреди, последващото обезщетяване би било неоснователно, само ако настъпването им е било взето предвид в предходното производство и е формирало размера на присъденото обезщетение. Така и напр. **решение № 553/27.06.2013 г. на ВКС по гр.д. № 196/2012 г., IV г.о.**, където се приема, че „ако здравословното състояние на пострадалия бъде влошено в сравнение със състоянието, при което е присъдено обезщетението /ексцес/, нему се дължи ново обезщетение за самото влошаване, но само ако се намира в причинна връзка с увреждането, а не се дължи на други фактори и причини“. В друго **решение № 196/2011 г. на ВКС по гр.д. № 1724/2009 г., IV г.о.**, е изяснено, че при ексцес за пострадалия възниква ново вземане за обезщетение, различно от първоначално предявеното, което произтича от новото състояние на пострадалия, свързано с появата на ново страдание и/или съществено утежняване на старите страдания, което /ново състояние/ се отклонява съществено от прогнозата при определяне на първоначалното обезщетение.

В обобщение - при ексцес, за увреждения възниква ново вземане за обезщетение, различно от първоначално предявеното, което произтича от новото състояние на пострадалия, свързано с появата на ново страдание и/или съществено утежняване на старите страдания, което /ново състояние/ се отклонява съществено от прогнозата при определяне на първоначалното обезщетение. Обезщетението е за новите вреди, които се добавят към вече репарираните. При ексцес е налице допълнително обстоятелство по едно вече възникнало облигационно правоотношение /така **решение № 307/01.08.2014 г. на ВКС по гр. д. № 773/2012 г., IV г.о.**, **определение № 60610/28.07.2021 г. на ВКС по гр. д. № 670/2021 г., IV г.о./**.

От събраните по делото доказателства се установява безспорно, че при

настъпило произшествие на територията на Република България, е реализирано застрахователно събитие – ПТП, при което са настъпили вреди за ищеца, изразяващи се в голяма травматична рана с липса на кожна тъкан по гърба на дясното ходило, с оголване на костни и сухожилни структури; фрактура на 3-та метатарзална кост със странична дислокация; фрактура на 4-та метатарзална кост с два допълнителни малки фрагмента; многофрагментно счупване на 5-та метатарзална кост с липса на фрагменти и с нарушаване на ставната повърхност в тарзометатарзалната става. **За тези вреди е присъдено обезщетение по т.д. № 1233/2022 г. на Старозагорски окръжен съд.**

Както вече се посочи при последващото влошаване на здравословното състояние на увреденото лице, пряко свързано с получените при деликта увреждания на здравето, за него възниква ново вземане за обезщетение, различно от първоначално предявеното, което произтича от новото му състояние, свързано с ново страдание или съществено усложнение на старите страдания. Възможността увреденото лице да получи ново обезщетение за новите увреди произтича от принципа за пълно обезщетяване на понесените вреди – чл. 51, ал. 1 ЗЗД.

В случая, от изслушаното и прието заключение на вещите лица от съдебномедицинската експертиза се установява по категоричен начин, че здравословното състояние на ищеца е **влошено** в сравнение със състоянието, при което е присъдено предишното обезщетение. Категорично е установено и това, че влошаването се намира в причинна връзка с увреждането и не се дължи на други фактори и причини. Влошаването на здравословното състояние не е било предвидено и съобразено от съда при определяне на размера на предишното обезщетение. Усложнението - вследствие на множеството фрагменти и в процеса на страстване и образуване на костен калос или костна спойка се е образувало нещо като костен израстък, премахнат на последната операция са нови увреди. Въобще в заключението на съдебномедицинската експертиза по т.д. № *** г. на Старозагорски окръжен съд не е обсъдена прогресивността на развитието на фрактурата, както и анализ на вероятната ѝ перспектива, но в исковата молба ищецът не твърди съществено усложнение на старите страдания, а наличието на нови увреди и иска обезщетение за тях. Установено е от заключението на вещите лица, че новопоявилите се увреждания са в пряка причинно-следствена връзка с първоначалните травми, получени от ищеца при процесното ПТП. В

обясненията си, дадени в с.з. от 14.10.2022 г. вещите лица заявиха, че причината за образуване на този костен израстък е наличието на множеството фрагменти и в процеса на страстване и образуване на костен калос или костна спойка се образувало нещо като костен израстък, премахнат на последната операция. Това водело до невъзможност без болка за обуване на обувки и болка при натоварвания. Вещите лица изясниха, че новопоявилият се костен израстък времево е индивидуално обоснован. В случая това изменение, представено като усложнение на първичната травма, е регулярно развило се за около 45 дни, но в предишната съдебномедицинска експертиза, изготвена по т.д. № *** г. на Старозагорски окръжен съд не е обсъждана прогресивността на развитието и задачите и въпросите към вещото лице не са включвали анализ на вероятната перспектива. **Изслушаната тогава експертиза на е дала прогноза за образуване на костен израстък на ходилото на ищеца и поради това е било невъзможно тези вреди да бъдат обезщетени при предходното дело.**

С оглед на тези съображения настоящият съд намира, че ищецът доказва наличието на нововъзникнали увреждания. Законодателят не е посочил какви доказателства са нужди за пълното и пряко доказване на влошаване на здравословното състояние на ищеца. Важното е доказателствата да са такива, щото да създадат сигурно убеждение у съда в истинността на твърдените от ищеца факти. В случая, като се вземе предвид заключението на съдебномедицинската експертиза, изготвено въз основа на представените по делото медицински документи, както и при извършване на преглед на ищеца, може да се направи извод, че твърдените усложнения и новопоявили се увреди у ищеца, са напълно обективно доказани. Образуването на костния израстък е настъпил достатъчно бавно във времето, като се вземе предвид обстоятелството, че ПТП, което е първопричината за състоянието на ищеца, е настъпило през ** г., т.е. две години преди извършения преглед на ищеца, при който е констатирано влошаване на здравословното му състояние, а и вещите лица поясниха в с.з. от 14.10.2022 г., че този костен израстък се образува след пълното възстановяване от фрактурата и неговото образуване не е сигурно. Обстоятелството, че при един човек такива изменения могат да не настъпят не означава, че при ищеца те не са следствие от основната травма, получена при ПТП.

По възраженията на ответника:

Възраженията на ответника в устните състезания свързани с наличието на предходно присъденото обезщетение в голям размер е неоснователно, тъй като както се посочи налице е трайна съдебна практика, съгласно която за да е налице ексцес по смисъла на чл. 51, ал. 3 ЗЗД следва да се установи ново увреждане на пострадалото лице. Това ново увреждане трябва да е в пряка причинно-следствена връзка с първоначалното увреждане и да не е било съобразено при определяне на първоначалното обезщетение за неимуществени вреди /т. 10 от ППВС № 4/30.10.1975 г., определение № 160/23.03.2022 г. на ВКС по т.д. № 810/2021 г., II т.о./. В конкретния случай и трите условия за настъпилия ексцес са налице, като новото увреждане, а именно: образуване на костен израстък не е посочен дори като прогноза. Почти две години по-късно това усложнение вече е реален факт и безсъмнено е пряко следствие от първоначалната фрактура, получена от настъпилото през ** г. ПТП. Настоящият съд не споделя тезата на ответника, че с първоначалното обезщетение е обезщетено и бъдещото състояние на ищеца, за деликт, настъпил през ** г. Към момента на постановяване на влязлото в сила решение на Старозагорски окръжен съд съдът е определил обезщетение за причинената на ищеца фрактура, но към този момента вещото лице изобщо не е коментирало възможността за образуване на костен израстък вследствие на зарастването на костта, като очевидно към този момент костният израстък не е съществувал, т.е. реално проявен. **Затова и в мотивите на решението на Старозагорски окръжен съд тази възможност изобщо не е било възможно да бъде коментирана, а още по-малко да бъде отчетена от съда при определянето на размера на обезщетението.**

Възражението в отговора на исковата молба свързано с обстоятелството, че процесните вреди били взети предвид при първоначалното определяне на обезщетението, вкл. че е налице процесуална преклузия за заявяване на процесните вреди следва да се посочи, че те не са могли да бъдат взети предвид, тъй като съдебномедицинската експертиза назначена по т.д. № *** г. на Старозагорски окръжен съд от една страна е била изпълнена преди настъпването на това усложнение и от друга страна не е дала прогноза за настъпване на подобно усложнение, т.е. не само не са били взети предвид, но и не са могли да бъдат взети предвид. Не е настъпила и

преклузия за тяхното заявяване, тъй като не е било възможно искът да бъде изменен в смисъла, в който сочи ответника – чрез добавяне на тези вреди – така напр. **решение № 38/09.02.2022 г. на ВКС по гр.д. № 2750/2021 г., IV г.о.**, в което е прието, че настъпилите в хода на процеса факти имат значение за спорното вземане за обезщетение, когато обуславят неговото придобиване, изискуемост или погасяването му, а когато обезщетението включва и бъдещите вреди, правно значение имат и настъпилите в хода на процеса факти, които обуславят неговия размер /т.е. възникването му/. Това са факти, които биха се преклудирали от силата на присъдено нещо на постановеното решение и затова въвеждането им в процеса от ищеца не е изменение на иска по основание. Ако новонастъпил факт не би се преклудирал от силата на присъдено нещо, съдът може да го вземе предвид само при изменение на иска по основание. **Затова съдът не взема предвид фактите, обосноваващи експес при обезщетение за вреди от деликт, ако в такъв случай би се стигнало до недопустимо изменение на иска - както по основание, така и по петитум /вземането за обезщетение от експес е различно от първоначално предявеното/.** До приключване на съдебното дирене в първата инстанция ищецът може да измени размера на предявения иск за обезщетение, ако обезщетението е и за бъдещи вреди, както и че изменението на размера е допустимо и когато ищецът се позовава на новонастъпили факти **/освен ако те обосновават експес/**. **Когато изменението на размера се основава на новонастъпили факти, които обосновават експес, ищецът може да измени само основанието, но не и петитума на предявения иск в първото заседание по делото, ако съдът намери това за уместно с оглед защитата на ответника. При експес за пострадалия възниква ново вземане за обезщетение, различно от първоначално предявеното, което произтича от новото състояние на пострадалия, свързано с появата на ново страдание и/или съществено утежняване на старите страдания, което /ново състояние/ се отклонява съществено от прогнозата при определяне на първоначалното обезщетение. Обезщетението е за новите вреди, които се добавят към вече обезщетените. В настоящия случай в хода на производството по присъждане на първоначалното обезщетение изобщо не е съществувала прогноза, че при възстановяването на ищеца от фрактурата ще се образува костен израстък вследствие на калцирането на костта, т.е. това не са били бъдещи вреди, които са могли да бъдат предвидени. Налице е експес,**

който както е прието в соченото решение на ВКС, което настоящият съд изцяло споделя, не е било възможно да бъде предявен в първоначалното производство по присъждане на обезщетение чрез изменение на иска.

Възраженията относно механизма за настъпване на ПТП, вкл. възражението за съпричиняване на вредоносния резултат от страна на пострадалия поради нарушения на ЗДвП е преклудирано, доколкото е разгледано и отречено по т. дело № *** г. по описа на Старозагорски окръжен съд и по отношение на него мотивите се ползват със сила на присъдено нещо. **Със сила на присъдено нещо** се ползва решението на съда относно наличието на елементите от фактическия състав на отговорността по чл. 432, ал. 1 КЗ, а именно: 1/ застрахованият виновно да е увредил ищеца, като му е причинил имуществени или неимуществени вреди, които от своя страна да са в пряка причинно-следствена връзка с противоправното поведение на застрахования и 2/ наличие на застрахователно правоотношение, произтичащо от договор за застраховка “Гражданска отговорност” между делинквента и ответника – застраховател. При определяне вреди от експес въпросите относно елементите на фактическия състав на отговорността по чл. 432, ал. 1 КЗ и съпричиняването не могат да бъдат пререшавани. Въпросът за съпричиняването може да бъде повдиган и обсъждан в производството, в което се претендират вреди от експес, но само тогава когато се твърди, че пострадалият е допринесъл с поведението си за настъпване на вредите от експес. Настоящият случай не е такъв, поддържа се съпричиняване вследствие на управление на мотоциклет от ищеца при редица нарушения на ЗДвП /така определение № 60610/28.07.2021 г. на ВКС по гр.д. № 670/2021 г., IV г.о./. Също в **решение № 167/30.12.2015 г. на ВКС по т. д. № 2005/2014 г., I т.о.**, ясно се сочи, че когато в предходното /основното производство/ по чл. 432, ал. 1 КЗ не е било прието наличието на съпричиняване по смисъла на чл. 51, ал. 2 ЗЗД - наличието на вина от страна на пострадалия за настъпването на пътно-транспортното произшествие от което са произлезли вредоносните за него последици, въпросът установяване на елементите от фактическия състав на чл. 45 ЗЗД и по-конкретно, чия е вината за настъпване ПТП е преклудиран и той не може да бъде пререшаван в **последващото производство за експес**. В производството по чл. 51, ал. 1 предл. 1 ЗЗД вр. чл. 45 ЗЗД вр. чл. 432, ал. 1 КЗ, предмет на установяване друг фактически състав - влошаване състоянието на увредения и причинната връзка на това влошаване с увреждането за което

е била ангажирана отговорността на застрахователя в предходното производство. По отношение на него, би било възможно застрахователя да направи възражение по чл. 51, ал. 2 ЗЗД, **но само по отношение отговорността за ексцес** - дали увреденият е допринесъл за новите последици от увреждането, ако такива са налице. Поради това ВКС **дава следния отговор** на поставения правен въпрос: С влязлото в сила съдебно решение по иск с правно основание чл. 226, ал. 1 КЗ с което е установен фактическия състав на чл. 45 ЗЗД, се преклудира спора за допринасяне на за вредоносния резултат по смисъла на чл. 51, ал. 2 ЗЗД. В последващо производство по чл. 51, ал. 1 предл. 1 ЗЗД между същите страни или правоприменниците им за вреди от ексцес, възражение по чл. 51, ал. 2 ЗЗД е допустимо само по отношение на ексцеса. Съобразявайки тази съдебна практика на ВКС настоящият съд не допусна събирането на доказателства относно механизма на ПТП и съпричиняването на ищеца чрез нарушения на ЗДВП /вж. протоколно определение от 15.07.2022 г./. Направеното в отговора на исковата молба **общо възражение** за съпричиняване на вредите от ексцес чрез неизпълнение на лекарски препоръки и непосещаване на контролни прегледи и рехабилитационни процедури **/което вече е допустимо съгласно посочената съдебна практика на ВКС/** настоящият съд намира за неоснователно поради **две причини**: 1/ както се посочи от ответната страна е направено общо възражение за съпричиняване от страна на пострадалия с правно основание чл. 51, ал. 2 ЗЗД изразяващо се в неизпълнение на лекарски препоръки и непосещаване на контролни прегледи и рехабилитационни процедури. Действително според разпоредбата на чл. 51, ал. 2 ЗЗД, когато увреденият е допринесъл за настъпване на вредите обезщетението може да се намали. Разпоредбата е ясна, но и според практиката на ВКС **/решение № 144/27.12.2016 г. на ВКС по т.д. № 1000/2015 г., II т.о., решение № 206/12.03.2010 г. на ВКС по т.д. № 35/2009 г., II т.о., решение № 98/24.06.2013 г. на ВКС по т.д. № 596/2012 г., II т.о., решение № 151/12.11.2012 г. на ВКС по т.д. № 1140/2011 г., II т.о., решение № 154/31.10.2011 г. на ВКС по т.д. № 977/2010 г., II т.о., решение № 27/15.04.2015 г. на ВКС по т.д. № 457/2014 г., II т.о. и др.** / не във всеки случай на наличие на противоправно поведение на увреденото лице е налице основание за намаляване на обезщетението на основание чл. 51, ал. 2 ЗЗД, а само тогава, когато нарушението е в пряка причинна връзка с настъпилия

вредоносен резултат, т.е. последният е тяхно следствие. Съобразно разясненията, дадени в ТР № 1/2014 г. на ОСТК на ВКС, съпричиняването на вредата изисква наличие на пряка причинна връзка между поведението на пострадалия и настъпилия вредоносен резултат, но не и вина. Приносът на увредения-обективен елемент от съпричиняването, може да се изрази в действие или бездействие, но всякога поведението му трябва да е противоправно и да води до настъпване на вредоносния резултат, като го обуславя в някаква степен. Само по себе си дори неизпълнение на лекарски препоръки и непосещаване на прегледи и рехабилитация не е основание да се приеме съпричиняване на вредоносния резултат от пострадалия, водещо до намаляване на дължимото обезщетение, **тъй като е необходимо нарушението да е в пряка причинна връзка с настъпилия вредоносен резултат**, т.е. последният да е негово следствие, доколкото приложението на чл. 51, ал. 2 ЗЗД е обусловено от наличието на причинна връзка между вредоносния резултат и поведението на пострадалия, с което той обективно е създал предпоставки за настъпване на увреждането. Приносът трябва да е **конкретен** и да се изразява в извършването на определени действия или въздържане от такива на пострадалото лице, **както и да е доказан, а не хипотетично предполагаем**. Дали поведението на пострадалия е допринесло за увреждането, подлежи на установяване във всеки конкретен случай като съдът следва да прецени доколко действията на пострадалия са допринесли за резултата и въз основа на това да определи обективния му принос-определянето на степента на съпричиняване зависи от конкретното проявление на визираните действия в конкретния причинен процес. **В случая анализът на доказателствата по делото не установява**, че пострадалият е допуснал нарушения при провеждане на своето лечение, които да са в пряка причинна връзка с настъпилия вредоносен резултат. Предвид т. 7 от заключението на съдебномедицинската експертиза, в която ясно се сочи, че **цялото лечение на ищеца е било проведено правилно и натрупването на костно вещество не е вследствие на неполагане на грижи или неспазване на лекарски препоръки** съдът намира за установено по делото, че не е налице противоправно поведение изразяващо се в неизпълнение на лекарски препоръки и непосещаване на прегледи и рехабилитация в причинна връзка с настъпването на вредите от ексцес. От страна на ответника, чиято е доказателствената тежест в процеса не са ангажирани доказателства в тази

връзка. Ето защо съдът намира възражението на ответника за съпричиняване за неоснователно. Освен това се установи, че проведеното медицинско лечение е адекватно. Изводът за наличие на съпричиняване на вредата не може да почива на предположения, а намаляването на дължимото обезщетение за вреди от деликт по правилата на чл. 51, ал. 2 ЗЗД изисква доказани по безспорен начин конкретни действия или бездействия на увреденото лице, с което то обективно да е способствало за настъпването на вредите. Настоящият съд, в тази връзка, приема, че не се ангажираха доказателства за съпричиняване на вредоносния резултат /ексцес/ от страна на ищеца, 2/ отделно от това следва да се посочи, че в случая направеното в отговора на исковата молба възражение за съпричиняване е общо, като в **решение № 18/24.03.2021 г. на ВКС по т.д. № 696/2020 г., II т.о.** и сочената в него съдебна практика е прието, че обезщетението за неимуществени вреди /претендирано с пряк иск по чл. 226, ал. 1 КЗ отм./ не може да бъде намалено от съда по чл. 51, ал. 2 ЗЗД в хипотеза, в която ответникът е направил своевременно общо възражение за съпричиняване, без да сочи конкретни действия или бездействия, с които пострадалият е допринесъл за реализиране на вредоносните последици, на основание, че ответната страна е участвала в процесуални действия, свързани с доказване на такива конкретни действия или бездействия. В настоящия случай възражение за съпричиняване е въведено своевременно с отговора на исковата молба, но не почива на конкретни фактически твърдения за действията или бездействията, чрез които ищецът е допринесъл за настъпване на произшествието и на вредоносния резултат. Твърденията в отговора, че починалият е съпричинил вредите от ексцес посредством „неизпълнение на лекарски препоръки и непосещаване на прегледи и рехабилитация“, сочат на общо /бланкетно/ възражение за съпричиняване, което е следвало да бъде уточнено от ответника. Противопоставянето с отговора на исковата молба на общо възражение за съпричиняване не може да се приравни на надлежно сезиране с възражение по чл. 51, ал. 2 ЗЗД, по което съдът дължи произнасяне с решението си. Механизмът на влошаване на здравословното състояние на ищеца е установен от заключението на съдебномедицинската експертиза, но и след неговото приемане ответникът не е въвел в предмета на спора фактически твърдения за станалите му известни от заключението действия на ищеца обуславящи приложението на чл. 51, ал. 2 ЗЗД. Поставянето на задачи към експертизата,

не е освободило ответника от задължението да конкретизира възражението си по чл. 51, ал. 2 ЗЗД като условие за надлежното му въвеждане в процеса, в какъвто смисъл е практиката в **решение № 134/18.11.2020 г. на ВКС по т.д. № 1422/2019 г., II т.о.**

–

Предвид на всичко изложено настоящият съд намира, че за ищеца е **налице ексцес, като съпричиняване от страна на ищеца не е налице** – влошаване на здравословното му състояние и качествена негативна промяна в сравнение със състоянието му към момента на постановяване на предходното съдебно решение, а именно образуване на костен израстък /с период на образуване около 45 дни/ поради наличието на множеството фрагменти и в процеса на страстване и образуване на костен калос или костна спойка. Костният израстък бил премахнат чрез операция на **** г. Това водело до невъзможност без болка за обуване на обувки и болка при натоварвания. Възстановителният период след тази операция бил два месеца, за които ищецът е ползвал и отпуск за временна неработоспособност.

По размера на обезщетенията:

1/ По иска за неимуществени вреди:

Тъй като неимуществените вреди, които представляват неблагоприятно засягане на лични, нематериални блага, не биха могли да бъдат възстановени, предвиденото в закона обезщетение не е компенсаторно, а заместващо и се определя съобразно критериите, предписани в правната норма на чл. 52 ЗЗД – по справедливост от съда. Съгласно ППВС № 4/1968 г. /препотвърдено в тази своя част и с Тълкувателно решение № 1/21.06.2018 г. на ВКС по т.д. № 1/2016 г., ОСНГТК/ понятието “справедливост” по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне на размера на обезщетението. Специфичното е, че стойността на неимуществената вреда не може да бъде точно фиксирана с допустими по ГПК доказателствени средства, с оглед на факта, че по същество негативното въздействие на деликта навлиза в неимуществената сфера на пострадалия или увредения и е част от неговия психо-емоционален статус, който няма как да бъде обективно установен. Възприятия в тази насока се съдържат в показанията на разпитания по делото свидетел, които

дават светлина за претърпените от увреденото лице болки и страдания. Съдът е този, който във всеки конкретен случай преценява по справедливост размер на дължимото обезщетение, отчитайки понесените от увреденото лице болки и страдания, а и неудобствата – емоционални, физически и психически, които ги съпътстват и които зависят не само от обективен, но и от субективен фактор – конкретния психо–емоционален статус на пострадалия /субективното отношение към случилото си и отражението му върху психиката с оглед степента на психическа и емоционална зрялост на лицето, възрастта му и други/.

Обезщетението при ексцес **също се определя** по справедливост съгласно чл. 52 ЗЗД. Това е основен принцип в правото, който обаче не се прилага абстрактно, а съобразно конкретните обстоятелства, при които са настъпили вредите. В случая както се посочи определящо за размера на обезщетението са претърпените болки и страдания. От показанията на разпитания по делото свидетел М.Е. се установява, че негативните преживявания на ищеца, свързани със здравословното му състояние, не се отличават в някаква особена интензивност. Действително ищецът търпи болки и страдания и качеството му на живот е влошено – при наличието на костния израстък не е можел да обува обувки в продължение на два месеца и не е можел да стои дълго прав. **При определяне на справедливия размер на обезщетение следва да се отчете възрастта на ищеца /активна възраст/, както и че новоустановените увреди изискват операция последвана от оздравителен процес от нови два месеца.** Не бива да се подминава и козметичното загрозяване на мястото на операцията – т.нар. следоперативен белег. Допълнително неудобство е била необходимостта да използва чужда помощ. Следва да се отчете и това, че е бил в отпуск за временна неработоспособност от два месеца. При определяне размера на обезщетението е необходимо да се отчете и затрудненията на ищеца да се грижи сам за своето ежедневие след операцията, затруднението в работоспособността на пострадалия, т.е. негативната промяна в начина му на живот за два месеца след операцията, самия болничен престой от 3-4 дни, както и нормативно определения лимит на обезщетението за причинени имуществени вреди, виновно причинени от застраховано лице по застраховка „Гражданска отговорност” – до 10 420 000 лв. при едно пострадало лице, какъвто е настоящият случай /така чл. 492, ал. 1, т. 1 КЗ in fine/. **Лимитът на**

застрахователното покритие е релевантно обстоятелство, тъй като икономическата конюнктура е в основата и на непрекъснатото нарастване и осъвременяване нивата на застрахователно покритие за неимуществени вреди, причинени от застрахования на трети лица. Независимо от функционално обусловената отговорност на застрахователя от отговорността на прекия причинител на застрахователното събитие, при определяне на дължимото застрахователно обезщетение би следвало да се отчитат в пълна степен и конкретните икономически условия, а като ориентир за размерите на обезщетенията би следвало да се вземат предвид и съответните нива на застрахователно покритие към релевантния за определяне на обезщетението момент /така **решение № 1/26.03.2012 г. на ВКС по т. д. № 299/2011 г., II т. о., решение № 83/06.07.2009 г. на ВКС по т.д. № 795/2008 г., II т. о., решение № 121/09.07.2012 г. на ВКС по т.д. № 60/2012 г., II т.о./** . При наличие на законовите предпоставки за ангажиране на пряката отговорност на застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“, застрахователната сума по нея следва да се има предвид като един от критериите за решението на съда по приложението на чл. 52 ЗЗД – така **решение № 189/04.07.2012 г. на ВКС по т. д. № 634/2010 г., II т.о.**

Тези обстоятелства обосновават **по-висок размер** на обезщетението за неимуществени вреди.

Настоящият съд намира, че след *** г. ищецът не е търпял вече вреди с оглед обясненията на в.л. в о.с.з. на 14.10.2022 г., като в тази част не дава вяра на показанията на свидетелката М.Е. твърдяща, че ищецът е търпял неудобства през месеците септември и октомври 2021 г., вкл., че до деня на разпита има болки. Освен това вещите лица изясниха, че два месеца след операцията ищецът е бил вече напълно възстановен от гл. точка на движенията на десния си крак.

Тези обстоятелства обосновават **по-нисък размер** на обезщетението за неимуществени вреди.

Затова съдът като съобрази характера на тези страдания и тяхното реално проявление, а и като има предвид общите схващания за справедливост, установени в нашето общество, намира, че за претърпените болки и страдания ищецът следва да бъде обезщетен със сумата от 10 000 лв. Законодателят е определил висок нормативен максимум на застрахователното

обезщетение за причинените на застрахованото лице неимуществени вреди – в размер на над десет милиона лева. Следователно, по този начин той е целял заместващото обезщетение да отговаря на действително претърпените болки и страдания. Процесната сума е и към минимума, определен в тази разпоредба. Заместващото обезщетение представлява парично благо, като неговата обезщетителна функция е насочена към получаване на имуществени блага, чрез които да бъде морално удовлетворен пострадалият, като емоционално да бъдат потиснати изживените и изживявани неблагоприятни последици от причинените му болки и страдания. В заключение доколкото паричния еквивалент на причинените неимуществени вреди се определя от съдът по справедливост, то настоящият съдебен състав намира, че претърпените неимуществени вреди както се посочи следва да бъдат обезщетени в размер **10 000,00 лв.**

В тази връзка както се посочи следва да се има предвид, че възраженията на ответника за съпричиняване са неоснователни. Спорът за съпричиняването относно механизма на ПТП е разрешен с влязлото в сила решение № *** г. на Старозагорски окръжен съд по т.д. № *** г. , и не може да бъде пререшаван по настоящото дело. С това решение е разрешен спорът досежно въведеното в него възражение за съпричиняване на вредоносния резултати то има сила на пресъдено нещо в случаите, когато се завежда друго дело за вреди или експес във връзка с първоначалното увреждане – арг. чл. 298 и чл. 299 ГПК. А възражението за съпричиняване поради неправилно лечение се опроверга от заключението на вещите лица, които категорично заявиха, че лечението на ищеца е било адекватно и правилно.

2/ По иска за имуществени вреди:

По силата на чл. 429, ал. 1, т. 1 КЗ застрахователят на гражданската отговорност на прекия причинител на вредата отговаря и за причинените от него на трети лица имуществени вреди. В настоящия случай ищецът Г. П. претендира присъждане на сума в размер на 23,20 лв., която да репарира сторените от него разходи по лечение и възстановяване. Представените по делото от ищеца писмени доказателства /л. 23 от делото/ безспорно установяват, че ищецът е имал болничен престой от 4 дни, като е заплатил сумата от 23,20 лв. Приложеният фискален бон има характера на разписка. Съгласно чл. 77, ал. 1 ЗЗД, при изпълнението длъжникът може да поиска от

кредитора разписка, но пък и кредиторът не може да откаже изпълнението на парично задължение, ако и да е извършено от лице, различно от длъжника /чл. 73 ЗЗД/. Това е така, защото паричните задължения изключват хипотеза, в която кредиторът да има интерес плащането да бъде извършено точно от длъжника. Житейски обосновимо е опитното правило, че след като разписките се намират в държане на ищеца, той е извършил и плащанията или пък средствата са били негови, ако и плащанията да са от трето лице. В случая, ответникът носи тежест да докаже фактите, които изключват опитното правило. При липса на доказателства в такава насока, съдът намира, че плащанията са довели до разход в патримонуима на ищеца. Фискалния бон е за болничен престой, напълно отговарящ по период и по естеството си на установените по делото увреждания на ищеца. В заключението на съдебно-медицинската експертиза и обясненията на в.л. в о.с.з. категорично се сочи, че всички разходи на ищеца са обосновани и необходими за проведеното от него лечение, т.е. сторените разноси за болничен престой са се налагали с оглед неговото здравословно състояние и възстановяване, били са необходими и са в причинна връзка с деликта.

В този смисъл, заплатеното възнаграждение за престой в болнично заведение за извършване на операция, чрез която неговото здравословно състояние би се подобрило, представляват имуществени вреди /под формата на имуществени загуби/, които са в причинно - следствена връзка с осъществения от застрахования по договор за застраховка „Гражданска отговорност“ деликт и подлежат на обезвреда, вкл. и чрез ангажиране на обезпечително-гаранционната отговорност на застрахователя.

Съобразно с изложеното предявеният по чл. 432, ал. 1 КЗ иск за репарирание на имуществени вреди като основателен следва да бъде уважен за сумата от 23,20 лв.

По претенцията за обезщетение за забава:

1. По неимуществените вреди - процесният договор за застраховка „Гражданска отговорност“ е сключен на ***** г. и по силата на пар. 22 ПЗРКЗ, в сила от 01.01.2016 г., спрямо него се прилагат разпоредбите на действащия Кодекс за застраховането, който урежда по различен начин въпросът за лихвата върху застрахователните обезщетения. Съгласно разпоредбата на чл. 496, ал. 1 КЗ срокът за окончателно произнасяне по

претенция по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите не може да е по-дълъг от три месеца от нейното предявяване по реда на чл. 380 КЗ пред застрахователя, сключил застраховката „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, или пред неговия представител за уреждане на претенции.

От представеното по делото заявление за заплащане на застрахователно обезщетение /л. 25-26 от делото/, получено от ответника на **** г. /така обратна разписка, л. 26 от делото/ се установява, че ищецът е предявил искане за заплащане на обезщетение за претърпените от процесното ПТП вреди на **** г., т.е. срокът за произнасяне на ответника е изтекъл на 11.11.2021 г. /присъствен ден/, т.е. от дата 11.11.2021 г. ответникът е в забава. Датата на уведомяване на ответника е **** г., а не 0*** г. както твърди ищеца, тъй като уведомлението е получено от ответника на **** г.

Въпреки това законна лихва върху присъденото обезщетение за неимуществени вреди следва да се определи от дата **** г., която е датата на уведомяване на застрахователя за настъпилото ПТП по следните съображения - независимо, че за периода от **** г. /на която дата е уведомен ответника/ до 11.11.2021 г. вкл. застрахователят не е в забава по чл. 497, ал. 1 КЗ, за този период той дължи законна лихва за забава върху присъденото обезщетение за неимуществени вреди, но на основание чл. 429, ал. 3 КЗ вр. чл. 493, ал. 1, т. 5 и чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ, доколкото лихвите, прибавени към обезщетението за неимуществени вреди, не надхвърлят застрахователната сума. Тези лихви застрахователят дължи **не за собствената си забава, а за забавата на застрахования делинквент**, с оглед **функционалната** обусловеност на отговорността на застрахователя от отговорността на делинквента. Съгласно чл. 429, ал. 3, изр. 2-ро КЗ вр. чл. 493, ал. 1, т. 5 и чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ, застрахователят дължи на увреденото лице лихвите за забавата на застрахования по застраховка „Гражданска отговорност“, считано от по-ранната дата на уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие от 1/ застрахования делинквент или 2/ от увреденото лице, вкл. чрез предявяване от последното на застрахователна претенция, стига лихвите да са в рамките на лимита на отговорност на застрахователя, определен от размера на застрахователната сума. В случая, поради липса на други данни по делото, настоящият съд приема, че застрахователят е уведомен за застрахователното събитие на **** г. с

предявяване на застрахователната претенция от увреденото лице, поради което за периода от **** г. до 11.11.2021 г. ответникът дължи законна лихва за забава върху застрахователното обезщетение за неимуществени вреди, на основание чл. 429, ал. 3 КЗ вр. чл. 493, ал. 1, т. 5 и чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ /така изцяло решение № 167/30.01.2020 г. на ВКС по т.д. № 2273/2018 г., II т.о./ . В решение № 128/04.02.2020 г. на ВКС по т. д. № 2466/2018 г., I т.о., определение № 320/27.05.2021 г. на ВКС по т.д. № 2063/2020 г., I т.о., по поставения правен въпрос също се приема, че в хипотезата на пряк иск от увреденото лице срещу застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“ в застрахователната сума по чл. 429 КЗ / в сила от 01.01.2016 г. / се включва дължимото от застрахования спрямо увреденото лице обезщетение за забава за периода от момента на уведомяване на застрахователя, респ. предявяване на претенцията от увреденото лице пред застрахователя, а не и от момента на увреждането. По отношение на задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите в чл. 493, ал. 1, т. 5 КЗ е предвидено, че застрахователят покрива отговорността на застрахования за лихвите по чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ, т.е. при ограниченията на чл. 429, ал. 3 КЗ - само в рамките на застрахователната сума и за периода с начало от уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие, респ. предявяване на претенция от увреденото лице. В чл. 494, т. 10 КЗ изрично се изключват от застрахователното покритие всички разноси и лихви извън тези по чл. 429, ал. 2 и ал. 5 КЗ при спазване на условията по чл. 429, ал. 3 КЗ, т. е. не се покриват лихви за периода от датата на деликта до датата на уведомяване на застрахователя.

Изложеното и прието както от ВКС, така и от настоящия съд се подкрепя и от цялостния анализ на правната уредба по КЗ и КЗ /отм./ - налице е различен правен режим между КЗ /отм./; и действащия КЗ. При действието на КЗ /отм./; по отношение на третото увредено лице, предявило иска по чл. 226, ал. 1 КЗ /отм./; респективно чл. 432 КЗ, застрахователят дължи законната лихва от деня на непозволеното увреждане, тъй като делинквентът дължи законна лихва при непозволено увреждане от момента на деликта, респ. откриването на дееца, когато той е бил неизвестен – арг. чл. 84, ал. 3 ЗЗД и чл. 223, ал. 2 КЗ /отм./. Разпоредбата на чл. 226, ал. 2 КЗ /отм./, която урежда отговорността на застрахователя пред третото лице, изключва възможността застрахователят да прави възражение на увреденото лице по прекия иск за

неуведомяване по чл. 224, ал. 1 КЗ /отм./ и недължимост на лихвата до датата на съобщаване. Последницата от неизпълнението на задължението на застрахования да уведоми застрахователя е застрахователят с регресен иск да иска от застрахования заплатените от него лихви за забава – така напр. решение № 217/20.12.2017 г. на ВКС по т.д. № 990 / 2017 г., II т.о., решение № 107/01.09.2017 г. на ВКС по т.д. № 441/2016 г., I т.о., решение № 105/13.07.2017 г. на ВКС по гр.д. № 60097/2016 г., I г.о., решение № 126/29.05.2017 г. на ВКС по т.д. № 994/2016 г., II т.о., решение № 24/23.03.2017 г. на ВКС по гр.д. № 60047/2016 г., III г.о. При действието на КЗ изрично е регламентирано, че застрахователното покритие включва и лихвите по чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ /арг. чл. 493, ал. 1, т. 5 КЗ/, тоест застрахователят отговаря за лихвата за забава, когато застрахованият отговаря за тях пред увреденото лице, което в хипотезата на деликта произтича от правилото на чл. 84, ал. 3 ЗЗД. Въпреки това в чл. 429, ал. 3 КЗ е регламентирано, че лихвите за забава на застрахования по ал. 2, т. 2, за които той отговаря пред увреденото лице, се плащат от застрахователя само в рамките на застрахователната сума /лимита на отговорност/. В този случай от застрахователя се плащат само лихвите за забава, дължими от застрахования, считано от датата на уведомяването от застрахования за настъпването на застрахователното събитие по реда на чл. 430, ал. 1, т. 2 КЗ или от датата на уведомяване или на предявяване на застрахователна претенция от увреденото лице, която от датите е най-ранна. С други думи, отговорността на прекия причинител за лихви, считано от датата на непозволеното увреждане съществува, но същата /по силата на самия кодекс/ се поема от застрахователя от един по-късен момент, **в който му е станало известно настъпването на застрахователното събитие.** Не е налице законова възможност в тежест на застрахователя да се възложат и лихвите за времето от увреждането до уведомяването му за това. Именно в този смисъл е нормата на чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ, според която в застрахователното обезщетение се включват само лихви за забава, когато застрахованият отговаря за тяхното плащане пред увреденото лице при условията на ал. 3. В ал. 3 са посочени две условия, ограничаващи размера на претенцията за лихви – първото е тя да не надхвърля рамките на застрахователната сума /лимити на отговорността/ и второто условие е да се начисли от датата на уведомяването от застрахования за настъпването на застрахователното събитие по реда на чл. 430, ал. 1, т. 2 или от датата на

уведомяване или на предявяване на застрахователна претенция от увреденото лице, която от датите е най-ранна. Този извод не може да бъде оборен от правилото на чл. 497 КЗ, във вр. чл. 496 от КЗ. Тези норми установяват отговорността на самия застраховател за плащане на законни лихви върху дължимо обезщетение, която отговорност е резултат от неговата собствена забава. Лихвата не е обусловена от поведението на делинквента, нейният размер вече не е част от застрахователната сума /визирана в чл. 429 КЗ/ и не може да бъде ограничаван от размера на последната.

2. По имуществените вреди - по отношение на имуществените вреди обезщетение за забава се дължи аналогично на изложеното по-горе, като за сумата от **23,20 лв.** това е момента на уведомяването на застрахователя за тази претенция – **** г., тъй като този размер на вредите е изрично посочен в нея и това обезщетение е следвало да преценява застрахователя дали да заплати. По-късни разходи не са направени от ищеца.

По съдебноделоводните разноски:

Предвид изхода на спора на основание чл. 78, ал. 1 ГПК ответникът следва да заплати на ищеца направените по делото разноски в общ размер на 1685,28 лв. съразмерно на уважената част от исковете за заплатеното в брой адвокатско възнаграждение съобразно договор за правна защита и съдействие от 24.01.2022 г. /л. 115 от настоящото дело/ - с отбелязването в договора е изпълнено изискването на т. 1 от Тълкувателно решение от 06.11.2013 г. на ВКС по тълк. дело № 6/2012 г. ОСГТК, за държавна такса и възнаграждение за вещи лица. На основание чл. 78, ал. 3 ГПК ищецът дължи на ответника разноски за юрисконсултско възнаграждение в размер на 179,72 лв. съразмерно на отхвърлената част от исковете.

Мотивиран от гореизложеното и на основание чл. 235, ал. 1 ГПК,
Старозагорски районен съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА по иска с правно основание чл. 432, ал. 1 КЗ вр. чл. 51, ал. 3 ЗЗД ЗАД „ДаллБогг: Живот и здраве“ АД, ЕИК: 200299615, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Г.М. Д.“ № 1 да заплати на Г. Х. П., ЕГН: ***** и адрес: гр. ***** сумата от **10 000,00 лв.**

/десет хиляди лева/, представляваща обезщетение за претърпени **неимуществени** вреди, от проявило се посттравматично увреждане - костен фрагмент на 5-та предноходилна кост, вследствие експес в резултат ПТП настъпило на **** г. и причинено от застрахован по застраховка „Гражданска отговорност“ водач – Д.М. И., ЕГН: *****, на л.а. „****“ **** с рег. № ****, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от **** г. до окончателното плащане, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за разликата над сумата от 10 000,00 лв. до пълния претендиран размер от 15 000,00 лв., като **неоснователен**.

ОСЪЖДА по иска с правно основание чл. 432, ал. 1 КЗ вр. чл. 51, ал. 3 ЗЗД ЗАД „ДаллБогг: Живот и здраве“ АД, ЕИК: 200299615, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Г.М. Д.“ № 1 да заплати на Г. Х. П., ЕГН: ***** и адрес: гр. ***** сумата от **23,20 лв.** /двадесет и три лева и двадесет стотинки/, представляваща обезщетение за претърпени **имуществени** вреди - разходи за болничен престой, в резултат ПТП настъпило на **** г. и причинено от застрахован по застраховка „Гражданска отговорност“ водач – Д.М. И., ЕГН: *****, на л.а. „****“ **** с рег. № ****, ведно със законната лихва върху сумата от 197,92 лв., считано от **** г. до окончателното плащане.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 ГПК ЗАД „ДаллБогг: Живот и здраве“ АД, ЕИК: 200299615, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Г.М. Д.“ № 1 да заплати на Г. Х. П., ЕГН: ***** и адрес: гр. *****, сума от общо **1685,28 лв.** /хиляда шестстотин осемдесет и пет лева и двадесет и осем стотинки/, представляваща направени по делото разноски за адвокатско възнаграждение, държавна такса и възнаграждения за вещи лица.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 ГПК Г. Х. П., ЕГН: ***** и адрес: гр. ***** да заплати на ЗАД „ДаллБогг: Живот и здраве“ АД, ЕИК: 200299615, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Г.М. Д.“ № 1 сума от **179,72 лв.** /сто седемдесет и девет лева и седемдесет и две стотинки/ представляваща направени по делото разноски за

юрисконсултско възнаграждение.

Решението подлежи на въззивно обжалване с въззивна жалба пред Старозагорски окръжен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Препис от настоящето решение да се връчи на страните по делото, заедно със съобщението за постановяването му на основание чл. 7, ал. 2 ГПК.

Съдия при Районен съд – Стара Загора: _____